

år 1881 — att om sjukberättelser användas i vetenskapligt syfte, bör patientens identitet hemlighållas, likaså vid föredrag och demonstrationer.

De fall, i vilka läkaren äger rätt att frångå sin tystnadsplikt, begränsa sig ingalunda till de ovannämnda. Läkaren är, i likhet med övriga medborgare, på grund av stadgandet i SL16:19 förpliktad att yppa sin vetenskap om planerade grova brott — högförräderi, landsförräderi, mord, rån, människorov, myntbrott samt mordbrand och övriga uppsåtliga allmänfarliga brott — antingen till myndighet eller den, som hotas av brottet. Även nödvärn och nödtillstånd kunna berättiga läkaren att frångå tystnadsplikten. I de fall, då sanitära intressen äro hotade, kan läkaren under vissa betingelser, i kraft av sin tjänstställning, låta det allmännas intresse gå framom patientens, emedan han har särskild skyldighet att tillvarataga de sanitära intressena i samhället. Läkaren har däremot icke rätt, att efter det ett brott begåtts uppenbara detta, om han därigenom yppar sin patients hemlighet. Saken ställer sig något annorlunda när läkaren kommer att handhava vården av en patient, som genomgått en av en fosterfördri-verska företagen abort och som sedermera avlider. Gäller tystnadsplikten även efter patientens död? Det vore tänkbart, att orsaken till patientens död även efter dödsfallet kunde betraktas som en familjehemlighet, men otvivelaktigt talar ett starkt offentligt intresse för, att läkaren i ett dylikt fall har rätt att ange en person, vars brottsliga verksamhet medfört en så ödesdiger konsekvens för en, måhända flera personer.

Inkeri Anttila.

Det nyeste i engelsk straffelovgivning.

Af byretsdommer THEODOR PETERSEN.

Den 30. juli 1948 vedtog Parlamentet en ny Criminal Justice Act. En lov med samme titel blev vedtaget i 1925. Allerede det korte åremål mellem disse love røber, at der ikke er tale om en kodificering i lighed med vor straffelov. Hittidige forsøg herpå er strandet. De

enkelte forbrydelser omhandles i speciallove af ældre og nyere dato. The Persons of Offences Act af 1861 angår en række forbrydelser mod liv og legeme, og the Larceny Act af 1916 er en betydningsfuld lov om tyveri og andre ejendomsforbrydelser, men ellers kan man uden større overdrivelse sige, at hver forbrydelse har sin særlige lov, hvis der overhovedet findes en lov. Endnu forekommer det nemlig, at strafgrundlaget er common law, domstolenes ældgamle praksis.

Heller ikke strafferettens såkaldte almindelige del er kodificeret. Mange af de almindelige strafbarhedsbetingelser, f. eks. tilregnelighed, har domspraksis som eneste grundlag. Hvilke strafferetlige sanktioner der skal bringes i anvendelse, betragtes derimod nu som et rent lovgivningsanliggende, men også på dette område er lovene spredte. Når disse love forældes, er man ikke hastig med at ophæve dem helt og erstatte dem med nye. I stedet samler man reformerne i en Criminal Justice Act, der således ikke hviler i sig selv, men må ses i sammenhæng med det ældre, der bevares. Da en ny Criminal Justice Act ikke heller plejer at ophæve sine forgængere og desuden ofte optager bestemmelser, der mere vedrører straffeprocessen end den materielle strafferet, møder man også på dette område det vildnis, som kendetegner engelsk ret. Kort og godt: en Criminal Justice Act er en „lappelov“. Kiplings ord om, at en englænder ikke er gladere, end når han kan lave en skrivemaskine ud af en gammel cykle, har således gyldighed også her. Derfor er en Criminal Justice Act tung lektüre og af en ordrigdom, som vi ikke finder i vort lovsprog. Acten af 1948 med sine ca. 100 paragraffer er fyldigere end hele den danske straffelov. Vil man imidlertid danne sig et billede af engelsk strafferets stade, må man altid dukke ned i den sidste Criminal Justice Act, fordi mange af de nye ideer, der bærer engelsk strafferet frem, er at finde her. Det gælder i ganske særlig grad den nu vedtagne lov, der på sin vis er revolutionerende. Engelsk straffelovgivning er vel på mange områder konservativ, men lejlighedsvis bliver man slået af den dybe modsætning mellem gammelt og nyt, som man støder på ved granskning af engelsk ret. Flere bestemmelser i Criminal Justice Act må siges at være mere moderne, end vi finder dem i vor egen stadig „nye“ straffelov af 1930. Nogle af de vigtigste reformer skal derfor omtales.

Den, der måske stærkest er gået ind for en reform af engelsk strafferet, er Viscount *Templewood*, bedre kendt som Sir Samuel Hoare. Da han i 1936 overtog ledelsen af Indenrigsministeriet, Home

Office¹⁾, kom han i nær berøring med strafferetsplejen og fængselsvæsenet. I et foredrag, han holdt i Cambridge i 1947²⁾, sagde han: „Jeg blev (i 1936) slået af den kendsgerning, at medens der i den sidste generation var gjort bemærkelsesværdige fremskridt på de sociale områder i almindelighed, var de strafferetlige reformer stort set ladet i stikken.“ Han lod derfor nedsætte en kommission, og kommissioner i England arbejder hurtigt. I 1938 kunne Sir Samuel fremlægge en ny Criminal Justice Bill, men Parlamentet nåede ikke at tage stilling til forslaget før krigens udbrud. Sagen blev atter taget op, og the Bill er altså nu ophøjet til Act.

* * *

De ordinære straffe var indtil loven af 1948: dødsstraf — strafarbejde — fængsel — pryglestraf — bøde.

Nu er *strafarbejde* (penal servitude) afskaffet og helt erstattet med fængsel (s. 1). *Pryglestraffen* er også slettet af listen (s. 2) undtagen som disciplinærstraf i fængslerne (s. 54).

Strafarbejde indførtes i 1853 i stedet for den tidligere anvendte deportation. Strafarbejde kunne ikke idømmes for kortere tid end 3 år og fandt derfor kun anvendelse på de grovere forbrydelser. Pryglestraffen var kommet endnu mere i miskredit. Den kunne anvendes også overfor voksne, når forbrydelsen var af særlig rå beskaffenhed som røveri. I 1938 blev den i hele England kun anvendt i 60 tilfælde, hvoraf 17 angik voksne³⁾.

Dødsstraf (capital punishment) lykkedes det derimod ikke at få afskaffet. Den er stadig eneste straf for mord og højforræderi, begået af personer over 18 år. Benådning er dog almindelig, og som en lille indrømmelse til tilhængerne af dødsstraffens afskaffelse har man nu indført en bestemmelse om, at når dødsstraf af benådningsmyndigheden konverteres til fængsel, skal den pågældende anses som dømt til denne straf (s. 69).

Fængsel kan idømmes fra 1 dag og op til livstid, alt efter straffe-

¹⁾ England har ikke noget justitsministerium. En stor del af de forretninger, som her i landet varetages af Justitsministeriet, er i England underlagt Lord Chancellor og Home Secretary. Den mere »civile« side af retsplejen hører under førstnævntes ressort, medens Home Secretary mere har tilknytning til strafferetsplejen. Det gælder politi-, anklage- og fængselsvæsen.

²⁾ Offentliggjort under titlen: *Crime and Punishment* (Stevens, 1947).

³⁾ S. K. Ruck i *Penal Reform in England*, (1946), Vol. I, p. 12.

rammen. Det er en ejendommelighed, at strafferammer i England kun har et loft, ingen bund. Det siges i loven af 1948, at dommeren, selv når det drejer sig om en alvorlig forbrydelse (felony), *i stedet for eller i tilgift til* en behandling „in any other manner“ kan pålægge bødestraf (s. 13). Derved er enhver minimumsstraf (bortset fra sager om mord og høfforræderi) afskaffet. I visse love, f. eks. i færdselsloven, er straffen angivet som bøde eller fængsel eller *begge dele*⁴⁾.

Fængselsstraf kunne tidligere — i mere grove tilfælde — idømmes med „hard labour“. Også dette er afskaffet (s. 1), men den mildere form hæfte kendes ikke.

Fængselsmyndigheden kan, når fangens „industry and good conduct“ taler derfor, hjemsende fangen, *uden at loven sætter grænser for afsoningstidens forhold til den idømte straf*. Regler herom kan derimod fastsættes af ministeriet^{5a)}. Det betyder overgangen til den ubestemte straffedom, således at det i dommen fastsatte tidsrum kun er maksimum. Løsladelse sker *uden vilkår* (straffen „expires“), medmindre det er en livstidsfange, der kun kan løslades på prøve (on licence). Er fangen under 21 år, har fængselsmyndigheden derimod valget mellem betinget og ubetinget løsladelse (se nærmere ss. 56 og 57 og lovens 6. schedule).

Særlig interesse knytter der sig til anvendelsen af fængselsstraf *overfor unge lovovertrædere*. Også her er der sket en betydningsfuld reform. Det er nødvendigt her først at erindre om, at den kriminelle lavalder i England er 8 år⁵⁾, men at børn mellem 8 og 14 år dog ikke kan straffes, medmindre det sandsynliggøres, at de har haft forståelsen af, at det, de gjorde, var „wrong“⁶⁾. Er man under 17 år, skal sagen som regel behandles for en børnedomstol (Juvenile Court), hvor forhandlingerne foregår for lukkede døre. Denne fra et skandinavisk synspunkt lave aldersbetingelse for kriminelt ansvar betyder dog ikke, at det almindelige straffesystem bringes til anvendelse overfor børn og unge. Reaktionsmidlerne overfor de helt unge har mindre karakter af straf end „børneværnsforanstaltning“, bestående i tilsyn eller anbringelse i hjem (remand homes, approved schools). Da børnedom-

⁴⁾ Road Traffic Act, 1930, ss. 11 og 15.

^{5a)} Efter Prison Rules 1943, r. 69, skal $\frac{2}{3}$ af straffen være afsonet og mindst 1 måned.

⁵⁾ Children and Young Persons Act, 1933, s. 50.

⁶⁾ R. v. Gorrie, 83, J.P. 136.

stolene også beskæftiger sig med de mange „care and protection cases“, hvor børnenes forsømmelse og vanrøgt kræver samfundets indgriben, vil disse domstole, hvad enten de beskæftiger sig med sager af den sidste kategori eller de kriminelt betonedes sager, ofte anvende foranstaltninger af ensartet eller beslægtet karakter. Det, der adskiller en Juvenile Court fra et dansk børneværnsudvalg (også i Juvenile Courts beklædes retten som regel af lægmænd), er behandlingsmåden, der i England foregår i den mundtlige retsplejes former. Først derved bliver det forståeligt, at den kriminelle lavalder i England er 8 år.

Fængselsstraf kunne før Criminal Justice Act 1948 idømmes børn, der var fyldt 14 år, men nu er betingelserne for i det hele at anvende frihedsstraf overfor unge lovovertrædere meget strengere. Kun hvis man er fyldt 15 år, kan man straffes med fængsel, og er man under 17 år, kan denne straf kun idømmes af overordnet domstol, hvilket vil sige, at *børnedomstolene ikke længere kan dømme til fængsel. For overhovedet at anvende fængsel på personer under 21 år, kræver loven nu, at ingen anden metode er farbar.* Fornøden oplysning om „character, physical and mental condition“ skal derfor altid indhentes, og retten skal yderligere i dommen give en nærmere begrundelse for, at fængselsstraf har været nødvendig. Selv med disse begrænsninger har man udtalt sine betænkeligheder, hvilket tydeligt fremgår af en bestemmelse om, at det ved kgl. anordning (af „His Majesty by Order in Council“) *helt kan forbydes underretterne at anvende fængselsstraf overfor personer under 21 år* (s. 17).

Med hensyn til *bødestrafen* gør 1948-loven ingen ændring. Man har ikke indført dagbodssystemet. En anden lov af nyere dato er her værd at nævne⁷⁾. Dommeren kan indrømme henstand med en bødes betaling eller bestemme i dommen, at den skal erlægges i afdrag. Vælger han det, må der normalt ikke fastsættes en forvandlingsstraf. Den subsidiaire straf bestemmes først, når den bødedømte efter at have misligholdt betalingsvilkårene har givet møde i retten og givet oplysning om sin nuværende betalingsevne.

Også *børn* under 14 år kan idømmes bøde⁸⁾. Tendensen går i retning af at anvende bøder hyppigere overfor børn end tidligere⁹⁾.

⁷⁾ Money Payment (Justice Procedure) Act, 1935, s. 1.

⁸⁾ Maximum 40 sh., jfr. Summary Jurisdiction Act. 1879, s. 15.

⁹⁾ W. A. Elkin i Penal Reform in England (1946), Vol. I, p. 110.

Finder retten, at forældrene ved at udvise større agtpågivenhed kunne have forhindret forbrydelsen, er der indført hjemmel for at pålægge dem bøder i stedet for barnet¹⁰).

Ved siden af bøder og fængsel har Criminal Justice Act 1948 indført 2 nye foranstaltninger overfor unge. Hvis en person under 21 år kan idømmes fængselsstraf, kan han i stedet for, da fængsel nu er gjort til det sidste middel, anbringes i et for unge indrettet *detention centre* for et tidsrum af indtil 6 måneder (s. 18).

Overfor personer mellem 12 og 21 år kan retten under visse betingelser beordre dem til at besøge et fritidshjem, *attendance centre*, højst 3 timer daglig, såvidt muligt udenfor arbejds- og skoletiden. Formålet er at vænne de unge til sunde beskæftigelser i deres fritid. Overholder de ikke ordren, kan de straffes på anden måde (ss. 19 og 48).

Der er ikke sket principielle ændringer i reglerne for *Borstals*, de engelske ungdomsfængsler, der optager personer mellem 16 og 21 år, men visse reformer er dog indført (ss. 20 og 59 og lovens 2. schedule). Tilbageholdelse kan ske indtil 3 år, og ingen må løslades før efter 9 måneders forløb. Prøvetiden vedvarer indtil 4 år efter dommen. Det er en fast regel, at retten før dommen skal skaffe sig oplysning om pågældendes egnethed for Borstal-training ved at indhente erklæring fra en af anstalterne (Feltham), der foretager personlige undersøgelser af de unge lovovertrederes fysiske og mentale tilstand, og et råd, hvis medlemmer tæller eksperter bl. a. i psykologi, deltager i bedømmelsen¹¹). Denne meget indgående undersøgelse før dommen i en af anstalterne giver en god sortering og er måske grunden til, at den samlede tilbagefaldsprocent blandt tidligere borstalfanger kun er ca. 35¹²).

Der er en særlig anstalt for piger (Aulesbury). I året før 2. verdenskrig (1938) optog den 71 piger, medens der samme år blev sendt 1276 unge mænd til borstalfængsel, hvis samlede belægning var 2160, fordelt efter alder og fortid på 8 anstalter, hvoraf flere er åbne.

Medens Criminal Justice Act ikke på afgørende punkter ændrer betingelserne for anvendelse af *probation*, den angelsaksiske form for

¹⁰) Children and Young Persons Act, 1933, s. 46.

¹¹) Jfr. nærmere: Prisons and Borstals (1945), en officiel betænkning om emnet, samt to afhandlinger af Margery Fry og John A. F. Watson i Penal Reform in England (1946), Vol. I.

¹²) Kenny: Outlines of Criminal Law, 15. edit. (1946), p. 601.

betingede domme¹³), er der indført reformer med hensyn til administrationen af tilsynet (se særlig 5. schedule), og staten påtager sig nu de fleste udgifter hermed. Landet er delt i over 1000 probation-distrikter (areas), hver med særlige komiteer. Hovedproblemet i dag er at skaffe et tilstrækkeligt antal probation officers og at sikre dem en forsvarlig teoretisk og praktisk uddannelse, herunder „refreshing courses“ for de ældre¹⁴). Allerede i 1925 blev probation officers gjort til tjenestemænd, og målet er at få engageret mindst 1 mand og 1 kvinde ved hver underret. Et andet mål er indrettelsen af et passende antal hjem (hostels og lodgings) for den betinget dømte¹⁵) (probationer). Loven forudsætter, at der også kan blive spørgsmål om lægeundersøgelse af the probationer i prøvetiden og eventuelt anbringelse i indtil 12 måneder på en psykiatrisk klinik eller anden lignende institution (ss. 4 og 5).

Tilbage står at omtale nogle gennemgribende reformer af reglerne for behandlingen af *vaneforbryderne*, et felt, hvor England vist må siges at have stået stærkt tilbage.

Ifølge en lov af 1908 (the Prevention of Crime Act) kunne den, der blev anset for at være en „habitual criminal“, under visse betingelser dømmes til „preventive detention“ fra 5 til 10 år som *tillæg* til den idømte frihedsstraf. Denne lov er nu ophævet. Criminal Justice Act indfører to nye foranstaltninger: *corrective training*, der kan anvendes overfor de forholdsvis yngre, når de dog er for gamle til at blive sendt i borstalfængsel (21 år), og *preventive detention* for dem, der er fyldt 30 år (s. 21 og lovens 3. schedule). I begge tilfælde er foranstaltningernes anvendelse betinget af, at der er begået en lovovertrædelse, der kan straffes med mindst 2 års fængsel, og at man tidligere har været straffet på nærmere angiven måde. Både *corrective training* og *preventive detention* træder *i stedet for* enhver anden form for straf.

Corrective training, der er en slags udvidet borstaltraining, kan

¹³) Se nærmere *Knud Waaben*: Betingede Straffedomme og den af Home Office udgivne instruktive fremstilling: *The Probation Service* (1946).

¹⁴) Om uddannelsen af probation officers henvises til en afhandling af W. G. Minn i *The Journal of Criminal Science* (1948), Vol. I, p. 165—72.

¹⁵) Udtrykket er ukorrekt, for nogen dom afsiges ikke, og (betinget) straf angives heller ikke.

idømmes, hvis retten finder det gavnligt for pågældendes „reformation and the prevention of crime“. Åremålet angives i dommen, men må ikke være under 2 år og ikke over 4 år. Løsladelse på prøve kan ske til enhver tid efter the Prison Commissioners bestemmelse.

Preventive detention er i modsætning til corrective training en ren sikkerhedsforanstaltning, idet retten må finde forvaringen nødvendig „for the protection of the public“. Også her skal åremålet, mindst 5 år og højst 14 år, fastsættes i dommen, og prøveløsladelse finder sted efter lignende regler som gælder for corrective training.

Corrective training må nærmest sidestilles med vort arbejds- hus, preventive detention med sikkerhedsforvaring efter straffelovens § 65. Anbringelse i særlige psykopatforvaringsanstalter kendes ikke.

Criminal Justice Act tager ikke stilling til tilregnelighedsspørgsmålet, der i mange år har været genstand for drøftelse i England. Herpå bliver der derfor ikke anledning til at komme ind. Kun skal nævnes, at det hidtil anvendte udtryk „criminal lunatic“ er afskaffet og erstattet med „Broadmor patient“, og de for optagelse af sindssyge lovovertrædere bestemte anstalter hedder nu „Broadmore institutions“, et begreb, der afløser det tidligere „Criminal Lunatic Asylums“ (s. 62).

Theodor Petersen.

Ambulant behandling af alkoholister — Antabusbehandling.

Overlæge, dr. med. GEORG K. STÜRUP.

Det er vanskeligt at vurdere alkoholproblemets størrelse i Danmark. Siden den betydelige alkoholbeskatning blev indført i 1918, er antallet af svære alkoholsygdomme gået meget betydeligt tilbage, og de må nu betragtes som relativt få. Flertallet af de personer, der siden alkoholbeskatningens indførelse er blevet alkoholister, er individer, hvis personlighed har været insufficient overfor de forhold, de har levet under. En sådan insufficiens kan have mange forskellige årsager. I et stort antal tilfælde drejer det sig om nervøse forstyrrelser, eventuelt svære neuroser. I andre tilfælde om psy-